

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Павло Богдан, 1987 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2012 році Національну академію образотворчого мистецтва і архітектури за спеціальністю Образотворче мистецтво, працює викладачем скульптури в Київській Дитячій академії мистецтва імені М.І. Чембержі Департамент культури КМДА м. Київ, виконав акредитовану освітньо-наукову програму Філософія.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» МОН України, м. Київ від «05» травня 2025 року № N НСВС/35/25, у складі:

Голови разової
спеціалізованої вченої ради

- Олени Павлової, доктора філософських наук, професора, професора кафедри філософії Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Рецензентів:

- Олени Коваль, кандидата філософських наук, доцента, доцента кафедри філософії Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»;
- Тетяни Свідло, кандидата філософських наук, доцента, доцента кафедри філософії Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Офіційних опонентів

- Миколи Бровка, доктора філософських наук, професора, професора кафедри суспільних наук Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, Міністерство культури та стратегічних комунікацій України;
- Світлани Холодинської, доктора культурології, доцента, завідувачка кафедри філософських наук та історії України Державного вищого навчального закладу «Приазовський державний технічний університет», МОН України,

на засіданні «10» липня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань - 03 Гуманітарні науки Павлу Богдану на підставі публічного захисту дисертації «Модифікації образотворення в історії естетичної думки» за спеціальністю - 033 Філософія.

Дисертацію виконано в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», МОН України м. Київ.

Науковий керівник Ганна Костроміна, кандидат філософських наук, доцент, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», доцент кафедри філософії.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису українською

мовою, який повністю відповідає вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом МОН України від 12.01.2017 р., № 40.

У дисертації вперше одержані такі нові наукові результати:

- визначено термін образотворення як форму практики, орієнтовану на естетичний принцип доцільності, що має наступну структуру здійснення: присутність – репрезентація – презентація, в контексті узагальнення сучасних підходів до експлікації поняття та критики редукції образу до художнього образу в дискурсі Модерну.
- окреслено теоретико-методологічні засади проблематизації концепту образотворення в філософській думці, зокрема досліджено сучасні підходи до переосмислення практик образотворення, що можна класифікувати у наступні групи: критика «абстракції естетичної свідомості» (М. Гайдеггер, Г. Гадамер, Г. Бьом), проблематизація автономності художнього поля (Г. Зіммель, П. Бурдьє), де-диференціація художніх структур (Н. Луман, С. Леш).
- обґрунтовано значення розрізнення образотворчих мистецтв як джерела рефлексії античних класиків філософської думки. Виявлено підстави опозиції образу та ейдосу, форми та матерії в контексті розрізнення когнітивних функцій мистецтва в античній естетиці. Зокрема, розглянуто платонівську антитезу ілюзорності εἰδωλον як видимості (що регулярно знаходила своє продовження в класифікації різноманітних ідолів) та справжньої онтології εἶδος, ιδέα, як праобразу навіть чуттєвих речей. Ця тема стала центральною в розвитку філософської думки та підставою уточнення меж філософських полів ґносеології та естетики, не дивлячись на спільне етимологічне джерело термінів. Аристотель в межах іншого когнітивного підходу та концепції мімезису скасовує такий ступінь протиставлення ідеального та реального, а тому звертається до динаміки співвідношення концептів форми та матерії.
- удосконалено розуміння специфіки взаємозв'язку образотворчих мистецтв в концепціях німецького Просвітництва, яке узагальнило досвід античної та ренесансної естетичної думки та, з одного боку, виступило з критикою 1) ремісницьких ремінісценцій попередніх естетичних традицій (що абсолютизували техніки художнього виробництва) й, з іншого, 2) піддало критиці нівелювання специфіки «видів мистецтва» (класицизм). Це виявило необхідність уточнення «границь» видів мистецтв через логіку протиставлення живопису та поезії, образотворення яких відрізняється «репрезентацією відсутнього» (Г. Лессінг) у досягненні спільної мети естетичного задоволення за «законом краси». В німецькому Просвітництві відбувається зсув у інтерпретації образу від Imago як портретного наслідування померлим, як відбитку у вигляді маски-обличчя до Bild як «єдиної картини» (І. Кант), що впорядковує хаос відчуттів на засадах синтезу апріорних форм.
- обґрунтовано статус образу для «класичної форми мистецтва» як «прекрасного скульптурного образу» (згідно Г. Гегеля), що «бере своїм змістом той ступінь духовності, який покликаний втілити духовну індивідуальність як явище у матеріальному елементі» та в генезі Абсолютного духу досягає «єдності змісту та форми». Таке нібито повернення до пластичних витоків образу в гегелівському абсолютному ідеалізмі, однак, залучає кантівську тезу про значення естетики для «систематичного поділу філософії» та передбачає фіхтевську рівновагу у «формотворчій здатності Я», що є «спроможністю до творення образів» та стає, перш за все, силою «творити себе», ніж само-образом

мистецтва.

- виділено своєрідність рецепцій образотворення в українській філософії, де розроблялися вітчизняні модифікації концепту крізь експлікацію термінів «образ благочестя» (Г. Сковорода), «першообраз» та «образ буття» (П. Юркевич), «поетична творчість» (І. Франко), «со-образне» та «без-образне/потворне» (А. Канарський).

- визначено підстави «руйнації образу» та особливості концептуалізації активності мистецтва в перспективі культуротворення сьогодення, які підривають статичність та трансцендентність класичної естетики та намагаються виявити перспективи образотворення в горизонті іманентності та принципової незавершеності процесу руйнування (де сама «природа виступає джерелом формування» (Г. Зіммель)).

Здобувач має 8 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 у наукових фахових виданнях України за спеціальністю 033 Філософія, 5 тез виступів на конференціях :

1. Богдан, П. А. (2023). Даймонологія совісті: від сократівських ідей до їх історико-філософського прочитання у поглядах Г. Гегеля, Г. Сковороди та П. Юркевича. Мультиверсум. Філософський альманах. Випуск 2 (178). Том 1. С. 94-111.

2. Богдан, П. А. (2023). Мистецтво естетичне чи політичне, Г. Лессінг між Платоном та Арістотелем. Мультиверсум. Філософський альманах. Випуск 2 (178). Том 2. С. 114-128.

3. Богдан, П. А. (2023). «Заперечення заперечення» ідеалу в чуттєвій діяльності людини-суспільства. Освітній дискурс : збірник наукових праць. Випуск 47 (12). С. 17-28.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти, без зауважень. Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Павлу Богдану ступінь доктора філософії з галузі знань - 03 Гуманітарні науки за спеціальністю - 033 Філософія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Олена ПАВЛОВА

Учений секретар

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Валерія ХОЛЯВКО